

CZ skier codex

FREESKING

SNOWPARK MANUAL

Jiří Volák

FREESKIING 2.0

SNOWPARK MANUAL

Jiří Volák

FREESKING 2

SNOWPARK MANUAL

Grada Publishing

FREESKIING 2.0

SNOWPARK MANUAL

Jiří Volák

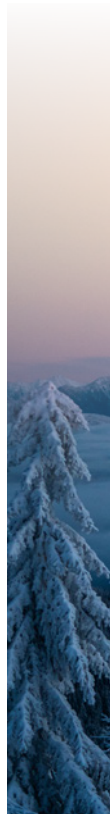
Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 601
jako svou 8686. publikaci

Odpovědný redaktor Martin Jun
Jazyková korektura Ondřej Kučera
Grafická úprava a sazba Karolína Bendová
Návrh obálky a grafická úprava fotografií Jan Polách
Fotografie v knize Jiří Volák, pokud není uvedeno jinak
Fotografie na přední obálce Philipp Ruggli (rider Alex Benz, lokalita: Laax)

Počet stran 128
Druhé vydání, Praha 2023
Vytiskla TISKÁRNA V RÁJLI, s.r.o., Pardubice

© Grada Publishing, a.s., 2023

ISBN 978-80-271-7053-1 (ePub)
ISBN 978-80-271-7052-4 (pdf)
ISBN 978-80-271-5015-1 (print)

Obsah

ÚVOD	7	JIBBING	85
HISTORIE FREESKIINGU	8	Terminologie jibbingu	86
Big mountain/freeride	8	Jib Trick Tipy	89
Freeski/newschool	11	ZÁVODY, ROZHODČÍ	93
Historie disciplíny na olympijských hrách	17	Filozofie rozhodování	93
ROZDĚLENÍ LYŽAŘSKÝCH DISCIPLÍN	21	Závody	94
Freeski/newschool	23	Rozhodčí	95
Freeride	30	Bodování	96
VYBAVENÍ	34	Kritéria hodnocení	97
Lyže – twintipy	34	LETNÍ TRÉNINK	99
Lyžařské boty	37	STREČINK	105
Vázání	37	SNOWPARK PRAVIDLA	111
Ostatní vybavení	39	PŘEHLED TOP SNOWPARKŮ	117
SNOWPARKY	43	ZÁVĚR	119
Rozcvička na kopci před jízdou	57	ZDROJE	124
TRIKY	59	AUTOR	125
Grabby	60	PODĚKOVÁNÍ	127
Rotace	69		
Fáze triku	76		
Tvoření názvu triku	78		
Big air trick tipy	79		
Pyramida triků	82		

Martin Horák
Handplant Laax
Foto: Philipp Ruggli

1 ÚVOD

Právě jste otevřeli knihu o freeski lyžování, která volně navazuje na legendární výtisk z roku 2008. Za uplynulých 15 let se odehrálo ve světě freeskiingu nespočet zajímavých událostí, které se autor Jiří Volák snaží čtenářům přehledně shrnout a popsat. Freeskiing je nejmladší ze všech odvětví lyžování a dalo by se říci, že se nachází, především díky nedávnému zařazení mezi olympijské disciplíny, v období neustálého rozvoje. Každý olympijský cyklus posouvá hranice tohoto atraktivního sportu výrazně kupředu, přičemž se značně profesionalizuje a současně nabízí divákům nezapomenutelné chvíle při sledování triků na hranici lidských možností.

Autor publikace se pohybuje na freeski scéně v podstatě od jejího počátku a po celou tuto dobu se aktivně podílel na jejím rozvoji. Nasbírané zkušenosti za více než 20 let chceme tímto předat mladé nastupující generaci českých a slovenských freeskiérů, ale na své si přijdou také nadšení amatéři, popřípadě začínající trenéři, kteří se chtějí v tomto odvětví lépe zorientovat.

Publikace o freeskiingu přiblíží čtenářům tento atraktivní sport pomocí rad a fotografií, jež vám ulehčí cestu k základním i složitějším trikům. Většina fotografií, které v knize naleznete, zobrazuje ty nejlepší freeskiery české i evropské scény. Freeski, to je originalita, styl, volnost, někdy bolest, mnohem častěji ale obrovská radost z čistě zvládnutého triku.

Nezáleží na tom, jestli trénujete v lokálním středisku, na malinkatém railu uprostřed města nebo v gigantické U-rampě. Tato moderní kniha by vám měla usnadnit cestu k radostem na lyžích se zvednutými patkami. Především si pamatujte, že freeskiérem se nestáváte zvládnutím nějakého náročného triku nebo výhrou v závodech. Freeskiér nebo freeskiérka z vás bude už ve chvíli, kdy zacvaknete lyžáky do lyží, vjedete do parku a pokusíte se o svůj první trik...

2 HISTORIE FREESKIINGU

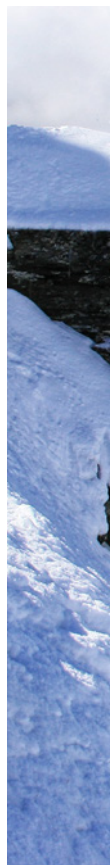
Název FREESKIING by mohl naznačovat lyžování zdarma, což také v minulosti někteří parkoví lyžaři nejednou praktikovali. 😊 Nicméně tento sport vznikl spojením dvou slov, a to „free“ – volný, nevázaný, svobodný – a „skiing“ – lyžovat, lyžování. Tedy moderní nespoutaný styl lyžování.

Ve své podstatě se freeskiing nejvíce podobá snowboardingu. Právě snowboarding v mnoha směrech inspiroval freeskiing a v současné době je zachovaná dokonalá harmonie mezi těmito akčními disciplínami, kde neexistuje téměř žádná rivalita. Naopak se tyto dva sporty navzájem v mnohém ovlivňují. Vzniká celá řada přípravných kempů, kde v jednom snowparku trénují společně na stejných skocích jak snowboardisti, tak freeskieři. Vždyť přece také olympijské závody a mistrovství světa se jezdí na stejné trati.

Big mountain/freeride

Možná se někteří newschool lyžaři pozastaví nad tím, proč píšeme o freeridu v knížce určené „parkovým jezdčům“. Vysvětlení je jednoduché. Tyto dvě disciplíny byly hlavně v počátcích velmi úzce spojené a celá řada parkových jezdců využívá i v dnešní době volné chvíle k dovádění v čerstvě napadnutém sněhu. Již od počátků spojuje tyto dvě relativně rozdílné disciplíny pojem „backcountry freestyle“, což je vlastně přenesení parkových triků do prašanu.

Termín „freeskiing“ byl poprvé použit v roce 1988, kdy kanadský režisér akčních filmů Greg Stump natočil svůj první film s názvem „The Blizzard of Aahhh’s“. Ve stejném roce se díky výše uvedenému snímku zrodila freeskiingová revoluce.

Backflip

Robin Kaleta

Lokalita: Nový Zéland

Ve Stumpově filmu tehdy figurovala jména jako Glen Plake a Scot Schmidt, kteří byli průkopníky freeskiingu. Najednou zde existovala alternativa k alpskému stylu lyžování. V té době byl na vrcholu dnes už téměř mrtvý styl zvaný balet na lyžích.

Ve stejném období také vznikla disciplína „big mountain skiing“ neboli freeride. Vzhledem k tehdejšímu vnímání alpského lyžování se jednalo o něco převratného a ski magazíny v čele s legendárním periodikem Powder byly plné fotek těchto vyznavačů „extrémního“ sportu. Lyžařská střediska jako Squaw Valley, Jackson Hole, Whistler a Chamonix se najednou stala nejnavštěvovanějšími lokalitami mladých lyžařů toužících po nevšedních freeridových zážitcích. Na tento boom také začaly reagovat lyžařské firmy a ujaly se sponzoringu prvních jezdců – freeriderů.

V roce 1990 byl uspořádán první mezinárodní big mountain závod ve Valdez na Aljašce. Tento závod pojmenovaný „World Extreme Skiing Championship (WESC)“ vyhrál rodák z Jackson Hole Doug Coombs.

Nastupující popularita vytvořila z freeskiingu velice zajímavý artikl pro filmové společnosti. V roce 1993 vznikl film „Soul Session and Epic Impressions“, který odstartoval kariéru dnešní legendy tohoto sportu Setha Morrisona. Ve stejném období byl také natočen film „Aspen Extreme“ (v české distribuci přeložen jako „Osudný svah v Aspenu“), inspirovaný skutečnou událostí. Jedná se o příběh dvou kamarádů, TJ Burka a Dextera Ruteckého, kteří odcestují z Detroitu do coloradského Aspenu, kde se snaží prosadit jako vynikající freeride lyžaři.

Dalším historickým mezníkem se stal rok 1994. Tehdy lyžařská společnost Völkl Skis představila svůj nový, rozšířený model lyže „Snowranger“, první speciální freeridové lyže. V následujících sezónách se přidávaly i ostatní značky a docházelo tak k významnému vývoji modelů. Lyžařský trh začal každoročně nabízet nové vylepšené lyže, které bylo díky jejich vlastnostem možné více a více uplatňovat právě ve volném terénu na prachovém sněhu. Jako pionýry českého moderního freeridingu můžeme jmenovat dvojici Jiří Lausecker a Robin Kaleta.

Freeski/newschool

Vznik freeski/newschool lyžování se datuje do roku 1997, kdy se objevují první lyže se zvednutou patkou. V době, kdy pětadvacetiletý ex-boulař Mike Dougals z Kanady (přezdívaný „godfather freeskiingu“) pracoval u národního týmu boulařů jako trenér mládeže, seznámil se s partou nadšených mladíků s obrovským potenciálem. Jmenovali se J. F. Cusson, J. P. Auclair a Vincent Dorion.

Tito průkopníci parkového lyžování byli později společně s Douglasem označováni jako „New Canadian Air Force“ (v současné freeski komunitě jsou známi také jako „pionýři freeskiingu“). Protože ztráceli motivaci v soutěžích se zastaralými a přísnými pravidly v boulích (omezený počet salt a vrutů, zákazy skoků přes hlavu apod.), začali právě tito čtyři psát historii freeski lyžování trénováním revolučních triků ve snowparcích, které byly tehdy určeny výhradně pro snowboardisty.

Už v létě roku 1996 natočil Douglas pilotní propagační video na lyžování ve snowparku s názvem „Air Carving“. S jeho pomocí se pokusil oslovit 9 hlavních

lyžařských firem, ale 7 z nich mu zavřelo dveře s odpovědí, že tento druh lyžování dnes známý jako freeski/newschool nemůže nikdy fungovat. Ve hře zůstaly pouze progresivní firmy Rossignol a Salomon, kterým se nápad naopak zalíbil. V únoru roku 1997 se pak na US Open v americkém Vailu objevil první model lyží se zvednutou patkou, pojmenovaný „1080“. To odstartovalo revoluci, která přinesla prudký rozvoj až do dnešního dne.

Postupem času si ostatní společnosti začaly být vědomy důležitosti tohoto segmentu trhu pro mladé lidi a spouštěly výrobu stále speciálnějších freestyleových lyží. Netrvalo dlouho a na trhu se objevily subjekty vyrábějící čistě parkové (či freeridové) lyže. Příkladem mohou být značky jako Armada, Amplid, Line, Liberty, 4FRNT, Ninthward, Majesty, ON3P, Forestskis, Faction a další. Začaly vznikat první tovární týmy profesionálních jezdců zaměřené na rozvoj freeski lyžování jakožto samostatného lyžařského odvětví.

Stejně jako ostatní lyžařské disciplíny se ani freeski nevyhnulo určité diferenciaci, a tak vznikly i nové disciplíny, jako je big air, slopestyle, jibbing aj. V roce 1999 byl big air zařazen jako soutěžní disciplína na Winter X Games (vítěz J. F. Cusson, trik switch 720). Tím se freeskiing během velmi krátké doby zpopularizoval a byl každým rokem více a více sledován širokou veřejností.